

В същото време и българите, и българските турци, и арменците, и евреите са запазвали едноясно усещане за “безспорното си превъзходство” над ромите. То се е проявявало по различни начини: от склонността към патронизиране и покровителство до подигравката и изолацията.

Смодернизирането на българското общество и рязкото ограничаване на нуждата от услугите, предоставяни от ромите, сред останалата част от българското население се засилват негативните нагласи спрямо тях. Започват да ги възприемат като хора, неспособни да се справят с проблемите на променящата се действителност; безполезни за обществото, паразитиращи върху личната благотворителност и социалните фондове. Засилват се нагласите за изолация на ромите. Те постепенно изпадат от “нашия” свят. Това води до обективното им изоставане във всички социални сфери - образование, култура, социално - икономически статус, участие в политическия живот.

Ниският социален статус на групата е бил главната причина за стремежа на част от ромите - главно уседналите - да “преминават” в друга, по-престижна етническа група. Тази тенденция се отбелязва още в османските регистри, устойчиво се проявява по време на статистическите преброявания на населението в свободна България.

Сред многобройните групи на циганите в България и в момента протичат различни процеси на етническа идентификация. Две трети от респондентите ни без притеснения декларираха принадлежността си към общността на ромите. Преферирано турско самосъзнание демонстрираха 22%. Това явление се наблюдава най-често в гр. Пловдив, където основната част от жителите на кварталите “Столипиново” и “Шекер махала” от десетилетия се представят за турци. Положението е същото и сред преобладаващата част от жителите в “циганските махали” в гр. Пазарджик, В. Търново, Кърджали, Хасково, Русе, Варна, Провадия и в други селища със смесено българско и турско население, където значителна част от уседналите цигани са приели исляма още в XVI - XVII в. За много от тях турският е майчин език. Процеси на “турчеене” сред тях са наблюдавани още преди Освобождението на България от Османско владичество(16).

Като етнически българи се представиха една десета - най-често от групата на джуревците и сред по-високо образованите цигани в големите градски махали. Силни са процесите на “българеене” в кв. “Никола Кочев” в гр. Сливен, където ромите християни са били сред първите наемни работници в текстилните фабрики в епохата на първоначалната индустриализация на страната през XIX в. В продължение на повече от